

פרק השולח

מתניתין:

א-ב השולח גט לאשתו בידי שליח להולכה, כדי לגרשה:

א. והגיע בשליח [השיג את השליח], לפני שהשליח מסר את הגט לאשה, ואמר לו: גט שנתתי לך, בטל הוא!

ב. או ששלח הבעל אחריו, אחרי השליח, שליח אחר, והשליח השני אמר לו לשליח הראשון בשליחות הבעל: גט שנתתי לך, בטל הוא!

הרי זה בטל.

ונחלקו בגמרא [בעמוד ב] במשמעות הביטול, האם עצם הגט מתבטל, שנפסל מלגרש בו לעולם, או שרק השליחות לגירושין מתבטלת, אבל הגט עצמו עדיין עומד בכשרותו.

ג. וכן אם לאחר ששלח לה את הגט, קודם הבעל ובא אצל אשתו לפני שקיבלה את הגט, ואמר לה: "גט ששלחתי לך, הרי הוא בטל" —

ד. או ששלח אצלה שליח, ואמר לה השליח, בשליחות הבעל: "גט ששלחתי לך, בטל הוא":

הרי גט זה בטל.

וכל זה הוא דוקא אם ביטל את הגט קודם שהגיע ליד האשה.

אבל, אם משהגיע הגט לידה של האשה, וכבר נתגרשה בו, שוב אינו יכול לבטלו!

ובגמרא יבואר, מהו החידוש שבאה המשנה להשמיענו בזה.

וכל זה שאמרנו, שצריך הבעל או שלוחו לבטל את הגט בפני השליח או בפניה של האשה הוא רק לאחר תקנת רבן גמליאל [שתבואר בסמוך].

אבל בראשונה, לפני אותה התקנה, לא היה הבעל צריך לבטל את הגט בפני השליח או בפני האשה, אלא די בכך שהיה הבעל עושה בית דין — מעמיד שלשה אנשים במקום אחר [במקום שהוא נמצא בו], והיה מבטלו לגט בפניהם, בלי שיצטרך להודיע על כך לשליח או לאשה.

התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין כן, לבטל את הגט שלא בפני הבעל או האשה, מפני תיקון העולם!

כי אם יבטל הבעל רק בפני בית דין ושלא בפני השליח או האשה, יש לחוש שמא הם לא ידעו מהביטול, ויסברו שהשליחות עומדת בעינה, וימסור השליח את הגט לאשה, ותלך ותנשא בו, וירבו ממזרים בישראל.⁽¹⁾

1. כן פירש רש"י כאן; ומיהו בגמרא לקמן [לג א] נחלקו בו אמוראים, וריש לקיש סובר

שהוא מפני תקנת עגונות, ראה שם; ומה שיש לתמוה עוד על דברי רש"י כאן, ראה ב"פני